

BEZINNING – VORMING – VIJFEN

OP
TWIJFELVOETEN
NAAR HET
ONGEWETENE

STICHTING

ARMEL KRIN

ELIA

DORDRECHT

CENTRUM VOOR SPIRITUALITEIT

JARVERSLAG 2016

Jaarverslag 2016

onder auspiciën van het bestuur van de Nederlandse provincie van de Orde van O.L.V. van de Berg Karmel

“In de betrokkenheid op de samenleving gaat het vooral om het beoefenen van gerechtigheid”

Karmel NL - Spiritualiteit

Inhoud

Voorwoord voorzitter	01
Over Stichting Karmelkring Elia Dordrecht	01
Doelstelling	01
Verslag van het bestuur	02
Samenstelling en vergaderingen van het stichtingsbestuur	02
Bezinning	03
Vorming	04
Vieren	05
Brochure Bezielingsaanbod 2016-2017	05
Kringbrief	05
Verdere publiciteit en communicatie	06
Karmel-West	06
Financiële verantwoording	06
Nawoord en vooruitblik	07
Colofon	09

Voorwoord

De stichting informeert u met dit vierde jaarverslag over haar activiteiten in de regio Drechtsteden en legt hiermee tevens verantwoording af aan het bestuur van de Nederlandse provincie van de Orde van Onze Lieve Vrouw van de Berg Karmel. Onder haar inspirerend toezicht functioneert de stichting. Niet alleen door eigen publiciteit maar ook door persoonlijke contacten kreeg de stichting dit jaar weer meer bekendheid. Ook van buiten de Drechtsteden mocht het bestuur dit jaar weer belangstellenden welkom heten.

Aad van Vliet – voorzitter

Over Stichting Karmelkring Elia Dordrecht

Sinds 17 mei 2013 bestaat de kring als stichting en heeft inmiddels een vaste plaats gevonden binnen de regio Drechtsteden. Zij is een Centrum voor Spiritualiteit en biedt ruimte, een thuis, aan mensen van verschillende gezindten uit de regio Drechtsteden en omgeving. Deze belangstellenden komen regelmatig bij elkaar om, in de Dordtse Gedachteniskapel Titus Brandsma, samen te bezinnen, te vormen en te vieren. Zij ontmoeten elkaar in hun zoektocht naar het Ongewetene en worden daarbij geïnspireerd door het samenspel van lezing, zang, stilte en gebed, overweging en muziek. De liturgische vieringen brengen het Geheim van het leven in herinnering en geven steun aan de eigen weg van vragen, twijfelen en zoeken.

De kring streeft naar een vitale vorm van kerk-zijn in de Drechtsteden. Zij werkt daartoe o.a. samen met andere gelijkgezinde kerken en levensbeschouwelijke instellingen. De activiteiten van dit jaar werden aan het licht gebracht door middel van haar webpagina en de digitale en papieren brochure 'Bezielingsaanbod 2016-2017'.

Doelstelling

Missie

Stichting Karmelkring Elia Dordrecht heeft tot doel de spiritualiteit van de Karmelorde op eigentijdse wijze vorm te geven in bezinning, vorming en vieren.

Strategische doelen

De stichting tracht dit doel onder meer te bereiken door zich de spiritualiteit van de Karmel eigen te maken op een wijze die bij ieder persoonlijk past. Zij zoekt naar bezieling en zingeving in vormen die geëigend zijn voor de Karmel.

Kerdoelen

De stichting wil de mogelijkheid bieden aan hen die tijd en ruimte zoeken om tot stilte te komen. Ruimte waar de mens mag zijn wie hij is en zichzelf oprecht mag aanvaarden. Een plaats om zich in zijn kwetsbaarheid te laten raken. De stichting wil dit ondersteunen en de karmelspiritualiteit doorgeven door middel van een bezielingsaanbod. Dit aanbod is samengesteld uit drie elementen: *bezinning*, *vorming* en *viëren*.

Overleg Karmel Nederland

Jaarlijks wordt tenminste één keer overleg gehouden met het bestuur van de Nederlandse provincie van de Orde van Onze Lieve Vrouw van de Berg Karmel om verantwoording af te leggen. Gelijktijdig worden in dit overleg mogelijke aanpassingen en uitbreidingen van de stichtingsactiviteiten overwogen en naar vormen van samenwerking gezocht met andere groeperingen binnen de Nederlandse karmelfamilie en daarbuiten.

Verslag van het bestuur

Samenstelling en vergaderingen van het stichtingsbestuur

Het bestuur wordt gevormd door: Aad van Vliet, voorzitter; Paul Seesink, secretaris/publicist; Peter Bokelaar, penningmeester; Wilhelmiem Lemmens-de Krijger; Corine Mulder-Paes en Berry van Son. Berry van Son houdt zich voornamelijk bezig met oecumene en diaconie en vertegenwoordigt de stichting bij het Platform Dordtse Kerken. Peter Bokelaar heeft dit jaar het penningmeesterschap van Paul Seesink overgenomen. Corine is eerst verantwoordelijke voor 'Vorming' (Leerhuis) en 'Vieren' (liturgie). Wilhelmiem is eerst verantwoordelijke voor 'Rond de Schrift' en 'Zin in Literatuur'.

In 2016 kwam het bestuur **negen**maal bijeen. Doordat ons Tjeu Timmermans als adviseur is ontvallen werd eind 2016 afgesproken om het systeem van afwisselende thematische en organisatorische vergaderingen te laten vervallen. Vanaf dat moment hielden tot nadere afspraak alleen organisatorische vergaderingen. In het overleg met het Dagelijkse Bestuur van de Nederlandse Karmel behandelen wij een thema om de eigen visie en oriëntatie vast te houden.

Van elke vergadering wordt een verslag gemaakt.

Dit jaar heeft op 28 november in Almelo het jaarlijks overleg plaatsgevonden tussen het bestuur van de stichting en het dagelijks bestuur (DB) van de Nederlandse Karmel. Ook dit overleg is in een verslag verwoord.

Één bestuurslid van de kring is in september 2015 benoemd tot voorzitter van de Coördinatiecommissie Centra voor Spiritualiteit. De commissie komt ongeveer 1x per 6 weken bijeen. Één ander lid is in 2015 gevraagd voor de bijeenkomst van vertegenwoordigers van de Centra voor Spiritualiteit. Zij komen 2 á 3 maal per jaar bij elkaar op uitnodiging van de Coördinatie-commissie CvS.

In Memoriam

Tjeu Timmermans o.carm. (*1943 - †2016)

Op dinsdag 28 juni 2016 is pater Timmermans uit het leven weggeleden. Tjeu Timmermans werkte van 1990 tot 1996 in het pastoraat van de toenmalige Titus Brandsma-parochie. Met een aantal medebroeders en -zusters was hij er voor de mensen om hen toe te rusten zoveel mogelijk zélf de pastorale zorg voor elkaar mee te dragen en over te nemen. In hun werk streefden de Karmelieten er naar zichzelf overbodig te maken. Veel liberale parochianen voelden zich daardoor bemoedigd. *Er kwam ruimte vrij voor het verkennen van de binnenkant van het geloofsleven.* Het vertrek van Tjeu en later van zijn medebroeders en -zusters, werd door hen dan ook erg betreurd. Voor Tjeu was karmeliet- en pastor-zijn geen baan, maar een levenskeuze. Hij was een mens met visie op de toekomst. Mede daarom aanvaardde hij ook onmiddellijk het adviseurschap voor het bestuur van Karmelkring Elia toen hij daarvoor gevraagd werd. Dankbaar heeft het bestuur van zijn kennis en inzicht gebruik mogen maken. Hij wist de bestuursleden altijd weer te inspireren en te bemoedigen. Het bestuur zal hem blijven herinneren als een gedreven 'mensenmens'.

Theo Lemmens (*1939 – †2016)

Op 07 juli 2016 overleed Theo Lemmens. Theo ervoer het laatste halve jaar van zijn leven als een soms moeilijk op te brengen lijdensweg. Steun en meeleven van de mensen om hem heen tijdens zijn ziekte raakte hem dan ook bijzonder en beurde hem wat op.

Theo was een trouw deelnemer aan de bijeenkomsten van Karmelkring Elia Dordrecht. Daarnaast was hij als parochiaan van de Dordtse H. Theresia van Ávila-parochie nauw verbonden met de locatie 'De Verrezen Christus'. In deze kerkwijk was hij jarenlang heel actief, onder meer als koster en lid van de Locatieraad. In het ziekenhuis ontving hij daarvoor op 19 juni van het Bisdom Rotterdam de Laurentiusplaquette. De kerk was voor Theo niet alleen een huis van barmhartigheid, van godsontmoeting en samen kerk-zijn, maar - zoals hij zelf zei - ook zijn 'hobby'. Vooral ging zijn hart naar de Gedachteniskapel Titus Brandsma, waar hij secretaris was in de Programma- en Beheercommissie. Hij bereidde activiteiten en exposities mee voor die in deze kapel werden gehouden, waaronder die van het Dordtse Platform Stedelijke Herdenking waarin Titus' gedachtenisruimte participeerde. Wij vonden hem altijd bereid om voor onze Elia-vieringen en bijeenkomsten de kapelinrichting mee te helpen aanpassen. Theo regelde niet alleen het inroosteren van de kapelwachters, hij toonde ook zijn zorg voor hen. Het was dan ook vanzelfsprekend dat Theo's lichaam tijdens de laatste momenten voor zijn uitvaart in *zijn* kapel stond opgebaard. In een volle kerk werd op dinsdag 12 juli de uitvaart gehouden. Zijn lichaam werd daarna aan de aarde toevertrouwd op de Dordtse katholieke begraafplaats. Het mag een troost zijn dat hij in vertrouwen zijn weg is gegaan en nu schuilt bij de Verborgene. Bij de uitvaart wensten wij zijn vrouw en medebestuurder, Wilhelmine, zijn kinderen en familie veel kracht toe om dit verlies zijn plaats te geven door goede herinneringen aan hem.

Het bestuur miste Tjeu en Theo en ging met hen in gedachten verder.

Bezinning

Deze tak van Karmelkring Elia als Centrum voor Spiritualiteit omvat een aanbod van dagdelen, doorgaans 's avonds, met bezinning rond een thema, boek of film of kunstuiting, onder leiding van een begeleider.

De stichting had voor het kalenderjaar 2016 **25** dagdelen van bezinning gepland. Daarvan moesten **5** avonden helaas door omstandigheden worden afgelast. De twintig gerealiseerde bezielingsmomenten telde dit jaar een gemiddeld aantal van **15** deelnemers. Ook dit jaar wisselde het bezoekersaantal weer sterk. Het was opnieuw de busreis, van 28 augustus naar Oss en Megen, die met haar 38 deelnemers het gemiddeld aantal belangstellenden omhoog bracht. Het was een bijzondere tocht want zij gingen:

in het voetspoor van Titus

Met een karmelitaans welkom ontvingen enkele leden van Karmelkring Oss op vrijdagochtend 26 augustus de reizigers in de parochiezaal van de Osse Jozefkerk. Uit de Drechtstedenregio waren op die stralende zomerdag al vroeg 38 karmelbelangstellenden begonnen aan hun bezinningsreis naar Oss en Megen. Na een royaal onthaal met koffie, thee en een vlaipunt maakten velen een lange of ingekorte wandeling door de stad Oss. Zij trokken o.l.v. Johan Wagemakers, Peter Lammers, Dirk Kramer en Sake Rijkema langs locaties die op een of andere wijze met Titus Brandsma verbonden zijn. Veel gebouwen bleken verdwenen, maar opvallend is wel dat de herinnering aan pater Titus, die vorig jaar tot ereburger van de stad Oss werd benoemd, levend blijft. Dat ereburgerschap toont dat Titus nog steeds heel

belangrijk is voor Oss. Hij heeft daar gestudeerd en begon daar aan zijn professionele leven. Zijn streven was altijd dat het goed zou gaan met anderen. Het werd allemaal uitvoering en beeldend toegelicht.

Na de meegebrachte lunch en dankbaar de Osse soepen te hebben genuttigd trokken de reizigers naar het stadje Megen van de gemeente Oss, naar het klooster van de Franciscanen. De plaats ademt de heilige Franciscus en wordt dan ook niet voor niets 'Assisië aan de Maas' genoemd. Daar werd de groep welkom geheten door de 'franciscaanse' karmelgeassocieerde Liduin Willemsen. Vol enthousiasme voerde zij, samen met een collega, de Drechtstedelingen door de 'Hof van Lof'. Deze voormalige kloostermoestuin werd in 2000 heringericht tot een tuin met liturgische en bijbelse thema's. De bekende broeder Loek Bosch toonde ons met geestdrift de kloosterkapel en de kleine kapel van 'ons heilig bruurke' Everardus, Jan Witte.

In de kloosterkapel lonkte Wendeline Wilmink af en toe om naar het orgel. Aangemoedigd door enkele medereizigers vroeg zij uiteindelijk broeder Loek om wat te mogen spelen. Die ging onmiddellijk akkoord en ging haar voor naar boven. Daar speelde zij op verzoek van broeder Bosch het lied:

'Neem mij aan zoals ik ben. Zuiver uit wie ik zal zijn. Druk uw zegel op mijn ziel en leef in mij.'

Velen zongen spontaan mee. Een moment waarover nog lang werd nagepraat tijdens de terugreis naar Dordrecht.

Niemand kon toen echter vermoeden dat Wendeline drie dagen later, op opnieuw een mooie zomerdag, getroffen zou worden door een zware hersenbloeding en weggleed uit de tijd. Een schok die de reis achteraf toch nog in een ander licht plaatste. Zij bespeelde het klavier van menig orgel in protestante en katholieke kerken. Zij was in Dordrecht begeleidster van de Wilhelminacantorij, organiste van het Leerhuis in de Grote Kerk en van de Stichting Dordtissimo als ook dirigente en organiste van het rooms-katholiek dameskoor van de H. Antoniuskerk. Ook voor onze kring luisterde zij wel eens een Elia-viering op met haar virtuoze pianospel. Wij zullen haar missen en hopen dat zij rust en vrede heeft gevonden bij de Onnoembare.

Andere activiteiten

De bijeenkomsten rond *Zin in Literatuur* werden bezocht door een groepje van **9** personen. De belangstelling voor *Speling lezen* lag dit jaar opnieuw wat lager dan voorgaande jaren en kwam op een gemiddelde van **4** lezers. Door omstandigheden moest één van de vier bijeenkomsten vervallen. De avonden *Rond de Schrift* telden in doorsnee **8** deelnemers.

Vorming

Dit jaar werden totaal 10 Leerhuisavonden gehouden, verdeeld over twee groepen, met een deelname van gemiddeld **6** personen. Enkele deelnemers haakten lopende het seizoen af. Ook dit jaar weer werd gelezen volgens de *Lectio Divina-methode* (geestelijke lezing).

Vieren

Eliavieringen

Inmiddels een traditie houdt de kring maandelijks op de derde woensdag haar Elia-viering.

"Zo mooi, als zusters en broeders een gemeenschap vormen en de vrede onderling kunnen bewaren. Zoals de olie uit Aärons baard die in zijn kleren druipt, en heerlijk ruikt, zoals de dauw die op de berg ligt bij Jeruzalem: van boven naar beneden, zo geeft de Eeuwige zijn zegen: hier gaat het leven nooit voorbij". Hopelijk tekenen deze woorden van psalm 133 onze Elia-vieringen, waar iedereen, vanwaar ook vandaan, met welke wortels en geaardheid dan ook, zich welkom mag weten.

In vrede en eenheid willen wij elke maand bijEEN zijn om samen in karmelitaanse geest te luisteren, te zingen en te mediteren rond een thema. Vóór aanvang kunnen liederen worden ingeoefend. Ruimte is er om zelf een eigen voorbede uit te spreken.

In 2016 hield Karmelkring Elia **14** Elia-vieringen met gemiddeld **21** bezoekers. Vier vieringen meer dan vorig jaar doordat het bestuur extra vieringen binnen de veertigdagentijd had ingelast. Deze werden bijzonder gewaardeerd. De viering rond het jaarlijks karmelfeest werd zoals gebruikelijk extra bezocht.

Andere vieringen

Daaronder verstaat de kring vieringen in samenwerking met andere organisaties en vieringen die niet onder de twee eerdergenoemde categorieën vallen. Dit jaar heeft een dergelijke viering niet gehouden.

Brochure Bezielingsaanbod 2016-2017

Voor dit seizoen werd een ruim bezielingsaanbod van *bezinning*, *vorming* en *vieren* aangeboden. De brochure 'Op twijfelvoeten naar het Ongewetene' is in digitale vorm in PDF-formaat verzonden naar alle begeleiders en 338 belangstellenden. De papieren versie werd verspreid op diverse locaties in de Drechtsteden, Rotterdam en Hoekse Waard. Gezien het toenemend gebruik van digitale correspondentie hebben wij de oplage van het drukwerk iets verlaagd. Vooral door wijzigen achteraf verliest de papieren brochure snel aan actualiteit.

Kringbrief

De stichting probeert zoveel mogelijk mensen digitaal of per briefpost te bereiken. Naast de hierboven genoemde digitale en papieren versie van de brochure verzendt Karmelkring Elia rond de eerste dag van de maand haar digitale Kringbrief naar ruim 330 e-mailadressen. Daarin wordt, wat uitvoeriger dan in de brochure, ingegaan op de te verwachten activiteiten op korte termijn. Verder vermeldt de Kringbrief ook enig relevant karmelnieuws en ontvangen nieuws van partners in de oecumene.

Ook dit jaar ontving het secretariaat weer positieve reacties. De Kringbrief is in pdf-formaat ook terug te vinden op de webpagina's: 'karmelcentra.nl/dordrecht' en 'katholiekrechtsteden.nl'

In 2016 zijn **15** Kringbrieven (50 t/m 64) verzonden.

Je bent uitgenodigd voor een avond rond:
Jan van het Kruis:
'Levende vlam van liefde'

Johannes van het Kruis werd in 1542 in Fontiveros geboren. Als tijdgenoot van Teresa van Ávila werd hij bij haar hervormingswerk betrokken. Dit leidde tot zijn gevangenneming. Tijdens zijn gevangenschap maakte hij mystieke godichten die hij later opschreef en van commentaar voorzag. In 'Levende vlam van liefde' beschrijft hij de pijnlijke ervaring van de afwezigheid van God, die voorafgaat aan de éérvording met God, en de verlichting die daarop volgt.

begeleiding: Kees Waaijman o.carm.
woensdag 03 febr., 19:30 - 21:30 u.
locatie: Gedachteniskapel Titus Brandsma
Nolensweg 10, 3317 LE Dordrecht

jouw bijdrage: 5,00 euro

aanmelden kan op: www.karmelcentra.nl/dordrecht (tab: aanmelden)

Verdere publiciteit en communicatie

Komende activiteiten en vieringen worden in principe ook aangekondigd op 'www.dordrecht.net', op haar eigen Facebookpagina en op de Facebookgroep *Over de kerkmuur*. Deze media leveren vaak reacties en aanmeldingen op. De stichting krijgt ook dit jaar weer de gelegenheid om relevante informatie te laten plaats in media van Derden zoals in het magazine 'Solo Dios' van de Dordtse H. Theresia van Ávila-parochie, Een enkele maal ook in 'Kerk op Dordt', het gemeentebld van de Dordtse PKN-kerken.

Als teken van omzien naar elkaar ontvangen relaties van de stichting bij een verjaardag, jubileum, rouwmoment of dergelijke, een kringwenskaart. In 2016 zijn **22** van deze kaarten verzonden.

Voor het frankeren van briefpost en kring-wenskaarten gebruikte Karmelkring Elia voor het vierde jaar haar persoonlijke postzegel.

Karmel-West

De stichting participeert in 'Karmel-West', een verzamelnaam van alle karmel-groeperingen in de Randstad. Onder die naam komen zij regelmatig in de Randstad bijeen. In 2016 zijn de kringen **4x** bijeengekomen, waarbij in Dordrecht op 19 november. Gemiddeld bezochten **10** leden van de Dordtse Karmelkring Elia die bijeenkomsten.

Financiële verantwoording

Algemene verantwoording 2016

De uitgaven van de stichting bestaan uit de kosten die gemaakt worden ten behoeve van de activiteiten in het kader van het Centrum voor Spiritualiteit. Deze bestaan hoofdzakelijk uit vergoedingen (o.a. reiskosten) en attenties voor begeleiding van bezinningsbijeenkomsten en vergoedingen voor muzikale begeleiding van Eliavieringen. Daarnaast zijn er algemene kosten zoals administratiekosten, bankkosten en kosten voor het drukken van brochures. Het streven is er op gericht om deze kosten zoveel mogelijk te dekken uit de inkomsten van de stichting. Deze inkomsten bestaan nagenoeg uitsluitend uit giften en bijdragen van de deelnemers aan de Eliavieringen en de bijeenkomsten in het kader van het Centrum voor Spiritualiteit.

De jaarrekening over 2016 is (door persoonlijke omstandigheden en wisseling van het penningmeesterschap) nog niet vastgesteld. Uit de ontwerp-jaarrekening blijkt dat de uitgaven en inkomsten over 2016 nagenoeg in evenwicht waren. Er is een klein positief saldo van € 140,00.

Nawoord en vooruitblik

Het bestuur dankt voorbereiders, begeleiders en vrijwilligers die de bijeenkomsten in het kader van *bezinning, vorming* en *vieren* dit jaar weer hebben mogelijk gemaakt.

Met het oog op de toekomst hoopt het bestuur een van de Nederlandse 'Karmelcentra' te blijven, spiritueel verbonden met de Nederlandse provincie van de Orde van O.L.V. van de Berg Karmel.

Zij wil in het voetspoor van de profeet Elia gaan en hoopt dat het Karmelleven ook in 2017 mag blijven inspireren om zo opnieuw bewust te worden waardoor men zich in de Karmel laat leiden en op die manier karmelitaanse bewogenheid mag uitstralen."

namens het bestuur,
Paul Seesink, secretaris

Datum

Dordrecht, 06 juli 2017

Colofon

Uitgever

Stichting Karmelkring Elia Dordrecht
Nolensweg 10 - 3317 LE DORDRECHT

Postadres

Stichting Karmelkring Elia Dordrecht
t.a.v. Secretariaat
Langedaal 16 – 3317 MC Dordrecht

Contact

078 617 87 87 – 06 24 15 44 06 - karmelkringelia@karmel.nl

Internet

www.karmelcentra.nl/dordrecht

IBAN

NL48 RBRB 0931 1476 62
t.n.v. Stichting Karmelkring Elia Dordrecht

Kamer van Koophandel

De stichting werd op 15 juli 2013 ingeschreven onder nummer 58373993
SBI-code 889991

Vormgeving en beeldmateriaal

Paul Seesink
met uitzondering van de foto op frontpagina.

Auteursrecht

Niets uit dit jaarverslag mag worden gekopieerd, vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Stichting.

Laten wij
nu weer
op weg gaan,
op weg
naar de plaats
waar je hoort.
Op weg
naar een wereld
waar liefde
kan groeien,
een wereld
als tuin waarin
vrede zal bloeien.
Kom, ga op weg
en maak voort!

Greet Brokerhof-van der Waa